PROGRAMMA

Volgens Bartjens
MIDDAG
4 november 2026

Reken-wiskunde onderwijs om de hoek

uitgeverij van gorcum

NVORWO

Programma

12.00 - 12.15	INLOOP
12.15 - 13.15	LUNCH
13.20 - 14.00	MEDEDELINGEN & KEY NOTE
14.15 - 15.00	WORKSHOP RONDE 1
15.00 - 15.25	KOFFIE/WISSEL
15.25 - 16.10	WORKSHOP RONDE 2
16.15 - 17.00	WORKSHOP RONDE 3
17.00 - 18.00	AFSLUITING & BORREL

INLOOP

Kloostergang

Ontvangst met huisgemaakte lekkernijen, kloosterwater, koffie en thee.

LUNCH

Kloostergang

Lunch bestaande uit een kop soep van de dag, diverse broodsoorten en beleg, salade, een warme snack, zuivel en jus d'orange.

KEY NOTE

Kerkzaal

Tobi Kooiman

Cabaretier is hij. En wiskundige. Tobi Kooiman. Hij speelt met logica, tackelt levensvragen en alledaagse kwesties en neemt op de koop toe dat het publiek daar ongegeneerd doorheen lacht. Hij won er de publieksprijs mee bij Cameretten, en zijn avondvullende debuut, 'Best Of', was *een verfrissende wind* met *hits in overvloed,* aldus cabaret.nl (★★★★★).

tobikooiman.nl

WORKSHOP RONDE 1

Johan Dozeman CED groep

Kerkzaal

Automatiseren is te leren

Automatiseren in de basisschool: van inzicht naar praktijk.
Automatiseren speelt een belangrijke rol in het onderwijs en staat bij veel scholen hoog op de agenda. Maar waarom is automatiseren zo belangrijk voor de ontwikkeling van leerlingen? Wanneer zijn kinderen er klaar voor om de strategieën daadwerkelijk te automatiseren? En welke factoren kunnen leerkrachten beïnvloeden om de resultaten van leerlingen te versterken?
In deze interactieve workshop gaan we dieper in op deze vragen. Je krijgt inzicht in de achterliggende theorie, de voorwaarden voor succesvol automatiseren en de factoren die van invloed zijn op het leerproces. Daarnaast maak je kennis met diverse praktische werkvormen die direct toepasbaar zijn in de klas. De activiteiten zijn eenvoudig te implementeren en bieden concrete handvatten om het automatiseren binnen jouw groep of school doelgericht te ondersteunen.
Deze workshop is speciaal ontwikkeld voor leerkrachten van groep 3 tot en met 8.

Johan Dozeman
Onderwijsadviseur CED-Groep

Marc van Zanten

Refter

Wiskundig redeneren op de basisschool

Nieuwe kerndoelen rekenen en wiskunde
Wiskundig redeneren heeft in de nieuwe kerndoelen een prominente plek. Zowel bij de wiskundige concepten (“redeneren en rekenen met getallen”) als bij de denk-werkwijzen (“wiskundig probleemoplossen”). Maar waar gaat dit nu concreet over? Waarom is dit nieuw toegevoegd? En hoe kun je er aan werken met je leerlingen?
In deze actieve werkgroep buigen we ons hierover. Je ervaart en doordenkt wat wiskundig redeneren zoal inhoudt, waarom het belangrijk is, en hoe je er met je leerlingen aan kunt werken. Er komen voorbeelden langs voor alle bouwen. Spoiler alert: het gaat over alles, het is leuk, en eigenlijk is het niet nieuw.

Marc van Zanten is curriculumexpert rekenen en wiskunde bij het Nationaal expertisecentrum curriculumontwikkeling SLO.

WORKSHOP RONDE 1

Rob van Bree

Benedictuskamer

Stap voor stap van prentenboek naar rekenen

Met behulp van prentenboeken kan rekenonderwijs leerzaam én speels vormgegeven worden. Maar hoe koppel je rekenen aan prentenboeken? Wat moet je daarvoor doen? In deze lezing wordt een stappenplan gepresenteerd dat helpt om rekenmogelijkheden in prentenboeken te ontdekken en ze naar rekenactiviteiten te vertalen. Om het handen en voeten te geven wordt het stappenplan direct toegepast op een prentenboek. Daarna wordt stilgestaan bij een grote didactische valkuil. Met voorbeelden uit de praktijk van rekenen met prentenboeken wordt de lezing afgesloten. Het stappenplan en de lesideeën die de lezing je aanreiken helpen je rekenonderwijs te verzorgen waarvan de kinderen in je klas en jijzelf genieten.

Rob van Bree is leerkracht, psycholoog en wetenschapper. Samen met Hanneke van Bree schreef hij de lovend ontvangen boeken: 'Met rekenogen gelezen' en 'Met rekenogen bekeken' en vele artikelen in vaktijdschriften. Hij verzorgt lezingen en workshops.

Inka de Pijper & José van Gelderen

Kruisherenzaal

Wiskunde, burgerschap en biologie

Hands-on wiskunde over duurzame vraagstukken
In deze workshop georganiseerd door NEMO Science staan 2 direct inzetbare klassenactiviteiten rondom wiskunde, duurzaamheid, burgerschap en biologie centraal. De eerste activiteit is 'CO2 balans', deze activiteit maakt een groot vraagstuk concreet. Wat als iedereen een maximaal budget aan CO2-uitstoot zou krijgen? Hoe zou jij dat besteden? Precies in dat soort vragen zit de kracht van deze aanpak. Ze nodigen uit tot rekenen, afwegen, bespreken en beargumenteren, en brengen duurzaamheid dichtbij keuzes die leerlingen zich kunnen voorstellen. De tweede activiteit gaat over het volgen van dieren met GPS trackers. Eerst ervaren leerlingen hoe GPS meetkundig werkt. Daarna denken ze na over de toepassing van deze techniek en de dilemma's die er zijn in dierenwelzijn versus wetenschap: mogen we dieren belasten met het dragen van apparatuur ten behoeve van de wetenschap?

In beide activiteiten komt wiskunde terug als interactieve activiteit. Leerlingen wegen, rekenen en passen meetkundige vaardigheden toe met behulp van touwtjes en een kaart. En burgerschap Deze activiteiten komen uit het Europese Project: 'Math for sustainability' waarin we wiskunde combineren met duurzame vraagstukken.

José van Gelderen is Programma maker educatie bij NEMO Science Museum.
Inka de Pijper is senior projectmanager educatie bij NEMO Science Museum.

WORKSHOP RONDE 1

Anneke Notenboom

Gastenzaal

De kracht van rijke rekenvragen: Meer nadenken, minder nadoen!

Toepassing van de nieuwe kerndoelen rekenen-wiskunde in groep 3, 4 en 5

Hoe zorg je dat leerlingen meer nadenken en minder nadoen?
Bekijk de volgende opgave:

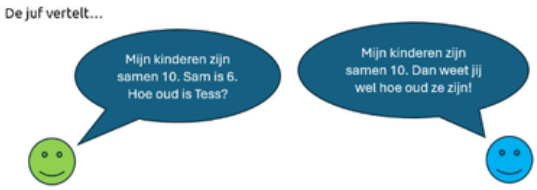

Bij welke vraag hierboven moet je rekenen? En bij welke ook redeneren?
De tweede vraag is een rijke rekenvraag. Kinderen moeten daarbij niet alleen rekenen, maar ook redeneren. Zeker als de juf verklapt, dat één van de kinderen ouder is dan 5.
Kinderen die geneigd zijn na te doen, denken vooral aan de vriendjes van 10. Kinderen die met inzicht kritisch denken en redeneren, bedenken dat de juf ook best 3 of meer kinderen kan hebben... Zie hier een voorbeeld van wat de nieuwe kerndoelen beogen, ook in groep 3, 4 en 5.
Is dit zo nieuw? Nee en ja. Dergelijke uitdagingen zitten nog te weinig in methodes en zijn nog te vaak gericht op goede antwoorden en niet de wiskunde erachter.
In deze bijeenkomst gaan we in op rijke rekenvragen. Wat zijn het, en welke andere vaardigheden (en houding) vragen ze van zowel leerlingen als leerkrachten! Je krijgt veel praktische voorbeelden die je meteen in de klas kunt uitvoeren!

Anneke Noteboom Rekenspecialist bij Reken-Impuls

Annette Markusse & Frans van Galen

Hubertuskamer

Hoe help je leerlingen tijdens het zelfstandig werken?

Als leerlingen vastlopen tijdens het zelfstandig werken is het verleidelijk om meteen met een hint of uitleg te komen. Vaak is het echter voldoende om alleen maar vragen te stellen. Het is bijvoorbeeld heel effectief om vragen te stellen die leerlingen helpen hun gedachten en redeneringen onder woorden te brengen.
In deze werkgroep willen we onderzoeken welke mogelijkheden je hebt als leerkracht om leerlingen te helpen tijdens het zelfstandig werken, en ook hoe je bewust een keuze maakt voor een passende interventie. We doen dit aan de hand van verschillende video's van rijke rekenlessen uit de rubriek: 'Zo! wil ik leren rekenen' van Volgens Bartjens. We kijken naar gesprekjes tijdens het zelfstandig werken, welke interventies leerkrachten inzetten en hoe deze interventies het denken, verwoorden en handelen van leerlingen beïnvloeden. Vervolgens onderzoeken we wat dit vraagt van de leerkracht én hoe wij als rekencoördinator, ontwerper, adviseur of pabodocent (aanstaande) leerkrachten hierin kunnen ondersteunen.

Annette Markusse – Hoofdredacteur van Volgens Bartjens en opleider bij Hogeschool IPABO
Frans van Galen – Ontwikkelaar voor reken-wiskundeonderwijs

KOFFIE/WISSEL

Kloostergang

Koffie, thee en kloosterwater met een fruitig tussendoortje.

WORKSHOP RONDE 2

Wolf Brinkman

Benedictuskamer

Maken is de moeder van alle taal en rekenkundige vaardigheden.

In de lezing en workshop nadien laat Wolf Brinkman zien hoezeer de cultuurvakken zijn verbonden met de zaakvakken in het curriculum. Het programma spitst zich deze middag toe op rekenen, maar het wonderlijke is de ontdekking van het belang van taal voor het begrijpen van rekenkundige opdrachten. Hoe dat werkt, en hoe je zoveel mogelijk kinderen meekrijgt om deel te nemen aan een programma laat hij zien aan de hand van een aantal voorbeelden. De voorbeeldlessen uit de workshop/presentatie kan je nadien meenemen en de volgende dag zelf uitproberen.

Wolf Brinkman is beeldend kunstenaar.

Jolein Dijkema

Kerkzaal

Als de aanpak niet is gegeven – denken met heuristieken

Wat doe je als je wél weet waar je naartoe wilt, maar niet hoe je daar komt? Precies daar begint het echte wiskundige denken. In deze workshop ervaar je hoe heuristieken leerlingen helpen om grip te krijgen op problemen zonder voorgekauwde aanpak. We staan daarbij stil bij een belangrijke vraag: 'Hoe vaak krijgen leerlingen bij ons op school eigenlijk een probleem waarbij de oplossingsstrategie nog níét door de leerkracht, methode of vraagstelling is weggegeven?'

Jolein Dijkema, Zelfstandig Onderwijsadviseur en Leerkracht
Dijkema Onderwijsadvies

WORKSHOP RONDE 2

Silke Korsch OMJS

Gastenzaal

Functionele gecijferdheid in betekenisvolle contexten

Rekenen-wiskunde in dagelijkse situaties
Rekenen-wiskunde is overal! Maar hoe kunnen leerlingen het verband leggen tussen rekendoelen op school en rekenen in dagelijkse situaties? Beeld & Box gecijferdheid biedt kansen om het reken-wiskundeonderwijs te verbinden met de wereld om ons heen. De tool bevat 100 beeldkaarten die kunnen helpen om verbinding te maken tussen het ervaren, begrijpen en toepassen van rekenkennis en -vaardigheden. Beelden bieden een verrijkende weg naar begrip en kunnen daarom ingezet worden om rekenkennis en -vaardigheden te doorzien en toe te passen. Door met elkaar het gesprek aan te gaan geef je woorden aan wiskundige beelden en situaties. Daarmee stimuleer je zowel de gecijferdheid als de geletterdheid. In deze workshop gaan we aan de slag met denkactiviteiten en verkennen we de mogelijkheden van Beeld & Box gecijferdheid.

Organisatie: Onderwijs Maak Je Samen

Cathy van Tuijl & Marlin Nijhof

Refter

Wiskundig redeneren

Een doorgaande lijn van peuter naar kleuter
Wiskundig redeneren met jonge kinderen kan! Sterker nog, het is een hele mooie manier om de reken-wiskunde ontwikkeling, de denkontwikkeling en de taalontwikkeling te stimuleren. In deze workshop wordt een theoretische achtergrond met praktische uitwerkingen gecombineerd waarin een doorgaande lijn van peuter naar kleuter wordt toegelicht.

Cathy van Tuijl is lector Jonge Kind Educatie op Saxion.
Marlin Nijhof is reken-wiskundespecialist binnen het Lectoraat Jonge Kind educatie op Saxion.

WORKSHOP RONDE 2

Hugo Mulder & Marjolijn Bakir

Kruisherenzaal

Samen de brug slaan tussen basisschool en voortgezet onderwijs

Dit schooljaar zijn de nieuwe kerndoelen voor rekenen en wiskunde ingegaan en er worden nieuwe leerlijnen ontwikkeld. Een goed moment om bewust stil te staan bij de doorlopende leerlijn en voornamelijk de overgang van het primair naar het voortgezet onderwijs. In die nieuwe doelen is namelijk veel aandacht voor wiskundig denken, probleemoplossen en de centrale rol van een 'wiskundige attitude'. Maar wat betekent dat in de dagelijkse praktijk van groep 7, 8 en de brugklas?

In deze workshop willen we de brug slaan tussen het PO en het VO, door elkaars inzichten en zienswijzen op een ongedwongen manier te delen. In gemengde groepjes van PO- en VO-collega's buigen we ons over een rijke contextopgave. Samen bekijken we verschillende manieren waarop wij, maar ook de leerlingen, deze opgave kunnen uitwerken en gaan we met elkaar in gesprek. Welk wiskundig denken zie je hierin terug? Hoe kijken we hiernaar vanuit onze eigen onderwijsfase? En welke vaktaal en strategieën verwachten we eigenlijk van de leerlingen?

Kortom: een praktische workshop waarin we vanuit elkaars perspectief kijken en een begin maken om het reken- en wiskundeonderwijs nog beter op elkaar te laten aansluiten.

Hugo Mulder is werkzaam als docent wiskunde in het voortgezet onderwijs bij het Zaanlands Lyceum.
Marjolijn Bakir is rekencoördinator/kwaliteitscoördinator in het primair onderwijs bij stichting Koe.

WORKSHOP RONDE 3

Margreeth Mulder-Bunk & Marije Bakker

Gastenzaal

Wiskunde in de wereld van kleuters

De nieuwe kerndoelen: een kans voor een (nog) rijker rekenwiskunde-aanbod bij kleuters.
In de kerndoelen die vallen onder het domein wiskunde en de wereld gaat het om het stimuleren van een wiskundige attitude en het toepassen van wiskunde in bekende en nieuwe situaties. Dit sluit goed aan bij de wijze waarop er doorgaans in een kleutergroep gespeeld en geleerd wordt. Jonge kinderen die op school de kans krijgen om te spelen in een rijke en uitdagende leeromgeving, ontdekken daarbij ook de wiskundige kant van de wereld. Daarvoor is een krachtige speelleeromgeving nodig, waarin veel ruimte is voor spel en waarbij ontwikkelingsgebieden in samenhang aan bod komen. Een goed gekozen thema maakt die samenhang mogelijk en creëert kansen om kinderen met een wiskundige bril naar de wereld te laten kijken. Zo kan in een thema als 'Wij vieren feest' een mooi gedekte tafel of het maken van slingers uitnodigen om aan de slag te gaan met symmetrie, patronen en aantallen. In deze workshop laten we je zien en ervaren dat de nieuwe kerndoelen ook vooral kansen bieden voor een rijk rekenwiskunde aanbod bij kleuters.

Marije Bakker is senior onderwijsadviseur bij MB rekenadvies / Wizz Scholing.
Margreeth Mulder-Bunk is senior onderwijsadviseur bij Wizz Scholing.

Maarten Müller

Kerkzaal

Building Thinking Classrooms

Je ondergaat een les Building Thinking Classrooms (BTC), waarna deze nabesproken wordt. Het onderliggende doel van BTC is zo veel mogelijk leerlingen zo lang mogelijk in de denkstand te hebben.
BTC is een geweldige manier om te werken aan – het in de nieuwe kerndoelen benoemde – probleemoplossen. Daarnaast is het een goede manier om middels probleemoplossen de basisvaardigheden te introduceren bij de leerlingen.
Kenmerken van een BTC-les zijn
1. Onder duidelijke regie van de leerkracht eerst zelf ontdekken en dan consolideren,
2. In willekeurig samengestelde groepjes van drie staand werken op 'whiteboards',
3. Leren samenwerken binnen je groepje en met andere groepjes,
4 Een docent die vooral vragen stelt, om leerlingen actief te houden.
Na de les van ongeveer 25 minuten, nemen we 20 minuten de tijd om op een interactieve manier in te gaan op de aanleiding voor het BTC-onderzoek, de onderliggende doelen en de werkwijze.

Als je deze workshop hebt gevolgd, heb je in ieder geval één les in je repertoire die je aan je eigen leerlingen of collega's kunt aanbieden. Er wordt ook iets verteld over de mogelijkheden om je verder te verdiepen in BTC.

Maarten Müller is leraar wiskunde en onafhankelijk lerarenopleider.

WORKSHOP RONDE 3

Hugo Duivesteijn CED groep

Benedictuskamer

Differentiëren - van inzicht naar passend handelen

Hoe zorg je ervoor dat alle leerlingen in je les worden uitgedaagd op een manier die past bij wat zijn nodig hebben, zonder voor iedere leerling een aparte les te ontwerpen?
In deze praktische workshop verkennen we differentiatie vanuit het VierD-model. We kijken naar wat leerlingen nodig hebben en vertalen dit naar concrete keuzes in het handelen van de docent. Dit met als doel om differentiatie doelgericht in de de les te organiseren. Deelnemers gaan vervolgens zelf aan de slag met het ontwerpen van een BIT-arrangement: een bewuste keuze in Basis, Intensief of Top binnen de eigen les. Zo wordt differentiatie geen verzameling losse aanpassingen, maar een doordachte manier om binnen één les tegemoet te komen aan verschillen tussen leerlingen. Na afloop hebben deelnemers een praktisch kader én een eerste concrete vertaling naar hun eigen lespraktijk.
Neem een lesdoel mee van een les die je komende tijd wilt gaan geven.

Hugo Duivesteijn is Senior Adviseur VO bij CED-groep

Erica de Goeij & Wieke Mouris

Refter

Wat doet een detective in de wiskundeles?

Werken aan een wiskundige attitude
Een positieve wiskundige attitude helpt kinderen om met vertrouwen, nieuwsgierigheid en doorzettingsvermogen wiskundige vraagstukken te benaderen. In deze workshop maken we kennis met een vernieuwde uitwerking van de vijf wiskundige attitudes die Oonk en De Goeij in 2006 formuleerden. Deze attitudes zijn vertaald naar herkenbare rollen waarin kinderen zich kunnen verdiepen en die zij tijdens het rekenen bewust kunnen aannemen.
De workshop is praktisch en interactief van aard. Door zelf aan de slag te gaan met een wiskundig probleem ervaar je hoe de verschillende rollen zichtbaar worden in het denken en handelen van leerlingen. Daarnaast delen we ervaringen uit de praktijk van het Vrijeschoolonderwijs en laten we zien hoe deze benadering aansluit bij de nieuwe kerndoelen voor rekenen en wiskunde. Tot slot ontvang je concrete materialen en werkvormen waarmee je direct in je eigen rekenonderwijs aan de slag kunt om de ontwikkeling van wiskundige attitudes bij leerlingen te stimuleren.

Wieke Mouris is leerkracht van klas 2 en rekencoördinator op Vrijeschool Kairos te Amsterdam.
Erica de Goeij is Hogeschooldocent Wiskunde en onderwijsadviseur op de Marnix Academie te Utrecht

WORKSHOP RONDE 3

Geeske Kats

Kruisherenzaal

De verbinding tussen PO en onderbouw VO.

Geactualiseerde kerndoelen als basis van een doorlopende leerlijn en vakdidactische keuzes

In deze workshop verkennen we de verbinding tussen de geactualiseerde kerndoelen voor het primair onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. We staan stil bij belangrijke overeenkomsten en verschillen en wat dit van ons als onderwijs professionals vraagt.
We kijken vervolgens naar onze eigen onderwijspraktijk en reflecteren op eigen vakdidactisch handelen. We bespreken welke kansen en uitdagingen de geactualiseerde kerndoelen bieden voor het verstevigen van een doorlopende leerlijn en voor het vormgeven van reken-wiskunde onderwijs in zowel PO als onderbouw VO.
De workshop biedt ruimte voor uitwisseling van ervaringen, gezamenlijke reflectie en het formuleren van concrete inzichten die deelnemers kunnen meenemen voor de eigen onderwijspraktijk.

Geeske Kats
Rekenspecialist, trainer en adviseur voortgezette professionalisering ECNO

Stanja Oldengram & Jenneken van der Mark

Hubertuszaal

Tangram en wiskundige attitude?

Hoe samenwerken aan wiskundige attitude heel dichtbij is.

Wiskundige attitude is een onderdeel van de nieuwe kerndoelen. Het is niet nieuw, maar vraagt wel aandacht. Wat kun jij je erbij voorstellen en wat betekent dit voor jouw lessen? Aan de hand van verschillende opdrachtjes gaan we samen verkennen wat dit met wiskundige attitude te maken heeft, wat daaraan werken van je vraagt als leraar en hoe dit in je programma terug kan komen. We werken samen en ontdekken wat dit allemaal bijdraagt aan werken met de nieuwe kerndoelen.

Stanja Oldengarm; Curriculumexpert, SLO
Jenneken van der Mark; Onderwijsadviseur/ voorzitter, Sjen Onderwijsadvies/NVORWO

AFSLUITER & BORREL

...

Wolf Brinkman

Afsluitende workshop

Tijdens de afsluitende workshop, verzorgd door Wolf Brinkman, kunt u genieten van een hapje en een drankje.

We willen graag weten hoe je deze dag ervaren hebt en wat we eraan kunnen doen om de dag een nog groter succes te maken. Vul daarom de enquête in via de QR-code

uitgeverij van gorcum

NVORWO

Volgens Bartjens | NVORWO

SAVE THE DATE

Volgens Bartjens-middag 2027

Woensdag 3 november 2027
Middag

Locatie en programma volgen

Een inspirerende middag over reken-wiskundeonderwijs.

Meer informatie volgt binnenkort.
www.volgensbartjens.nl | www.nvorwo.nl